EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2012 08 13
COM(2012) 454 final

2012/0219 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl politinio dialogo ir bendradarbiavimo susitarimo su Gvatemalos Respublika, Hondūro Respublika, Kosta Rikos Respublika, Nikaragvos Respublika, Panamos Respublika ir Salvadoro Respublika sudarymo

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

2003 m. gruodžio 15 d. Romoje pasirašytas Europos Sąjungos ir Centrinės Amerikos politinio dialogo ir bendradarbiavimo susitarimas. Dėl mišraus šio susitarimo pobūdžio valstybės narės susitarimą turėjo ratifikuoti. Šis etapas užbaigtas 2011 m. gruodžio mėn., kai buvo deponuoti du paskutiniai ratifikavimo dokumentai.

Remiantis susitarimo nuostatomis, susitarimas įsigalioja praėjus mėnesiui nuo dienos, kurią deponuotas šis prisijungimo dokumentas.

2012/0219 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl politinio dialogo ir bendradarbiavimo susitarimo su Gvatemalos Respublika, Hondūro Respublika, Kosta Rikos Respublika, Nikaragvos Respublika, Panamos Respublika ir Salvadoro Respublika sudarymo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 212 straipsnio 3 dalį kartu su 218 straipsnio 6 dalies a punktu,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento pritarimą,

kadangi:

(1) remiantis 2003 m. gruodžio 8 d. Tarybos sprendimu 14855/03[1], politinio dialogo ir bendradarbiavimo susitarimas su Gvatemalos Respublika, Hondūro Respublika, Kosta Rikos Respublika, Nikaragvos Respublika, Panamos Respublika ir Salvadoro Respublika pasirašytas 2003 m. gruodžio 15 d., su sąlyga, kad jis bus sudarytas vėliau;

(2) remiantis politinio dialogo ir bendradarbiavimo susitarimo 54 straipsnio 1 dalimi, susitarimas įsigalioja pirmąją mėnesio, einančio po mėnesio, kurį Šalys praneša viena kitai apie šiam tikslui reikalingų procedūrų užbaigimą, dieną;

(3) visos Susitarimo Šalys, įskaitant visas Sąjungos valstybes nares, jau deponavo savo ratifikavimo dokumentus;

(4) susitarimas turėtų būti patvirtintas Europos Sąjungos vardu,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sąjungos vardu patvirtinamas politinio dialogo ir bendradarbiavimo susitarimas su **Gvatemalos Respublika, Hondūro Respublika, Kosta Rikos Respublika, Nikaragvos Respublika, Panamos Respublika ir Salvadoro Respublika**.

Susitarimo tekstas pridedamas prie šio sprendimo.

---

[1] OL L ..., p.

2 straipsnis

Tarybos pirmininkas paskiria asmenį, kuris įgaliojamas Europos Sąjungos vardu pateikti pranešimą apie susitarimą ir taip pareikšti Europos Sąjungos sutikimą jo laikytis.

3 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja [...] dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas

PRIEDAS

POLITINIO DIALOGO IR BENDRADARBIAVIMO SUSITARIMAS

Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Gvatemalos Respublikos, Hondūro Respublikos, Kosta Rikos Respublikos, Nikaragvos Respublikos, Panamos Respublikos ir Salvadoro Respublikos politinio dialogo ir bendradarbiavimo susitarimas

AIRIJA

AUSTRIJOS RESPUBLIKA,

BELGIJOS KARALYSTĖ,

DANIJOS KARALYSTĖ,

GRAIKIJOS RESPUBLIKA,

ISPANIJOS KARALYSTĖ,

ITALIJOS RESPUBLIKA,

JUNGTINĖ DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURĖS AIRIJOS KARALYSTĖ,

LIUKSEMBURGO DIDŽIOJI HERCOGYSTĖ,

NYDERLANDŲ KARALYSTĖ,

PORTUGALIJOS RESPUBLIKA,

PRANCŪZIJOS RESPUBLIKA

SUOMIJOS RESPUBLIKA,

ŠVEDIJOS KARALYSTĖ,

VOKIETIJOS FEDERACINĖ RESPUBLIKA,

Europos bendrijos steigimo sutarties ir Europos Sąjungos sutarties Susitariančiosios Šalys, toliau – valstybės narės, ir

EUROPOS BENDRIJA, toliau – Bendrija,

ir

GVATEMALOS RESPUBLIKA,

HONDŪRO RESPUBLIKA,

KOSTA RIKOS RESPUBLIKA,

NIKARAGVOS RESPUBLIKA,

PANAMOS RESPUBLIKA,

SALVADORO RESPUBLIKA,

ATSIŽVELGDAMOS į tradicines istorines ir kultūrines Šalių sąsajas ir siekį sustiprinti tarpusavio ryšius, remiantis esamais Šalių ryšius grindžiančiais mechanizmais;

ATSIŽVELGDAMOS į abiejų regionų pažangą per paskutinį dešimtmetį ir dėl to atsiradusią galimybę skatinti siekti bendrų tikslų ir interesų remiantis aukštesnės kokybės – glaudesniais, modernesniais ir nuolatiniais – tarpusavio ryšiais, kad būtų galima tinkamai reaguoti į vidaus sunkumus ir tarptautinius įvykius;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS savo pagarbą demokratijos principams ir pagrindinėms žmogaus teisėms, nurodytoms Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje;

PRISIMINDAMOS savo įsipareigojimą laikytis teisinės valstybės ir gero valdymo principų;

VEIKDAMOS pagal bendros atsakomybės principą ir įsitikinusios neteisėtų narkotikų prevencijos ir jų žalingo poveikio mažinimo bei neteisėto narkotikų ir jų prekursorių auginimo, gamybos, perdirbimo ir prekybos jais sustabdymo svarba;

PABRĖŽDAMOS savo įsipareigojimą bendradarbiauti, kad pasiektų skurdo panaikinimo ir teisingo bei tvaraus vystymosi tikslus, drauge atsižvelgdamos į tokius klausimus kaip pažeidžiamumas gaivalinėms nelaimėms, aplinkos tausojimas, apsauga ir biologinė įvairovė, ir paskatintų aktyvią Centrinės Amerikos šalių integraciją į pasaulio ekonomiką;

AKCENTUODAMOS, kaip svarbu Šalims stiprinti politinį dialogą ir ekonominio bendradarbiavimo procesą, kurį Šalys įtvirtino San Chosė dialogu, pradėtu 1984 m. ir atnaujintu 1996 m. Florencijoje bei 2002 m. Madride;

PABRĖŽDAMOS poreikį stiprinti bendradarbiavimo programą, kuriai taikomos 1993 m. pasirašyto Europos ekonominės bendrijos ir Kosta Rikos Respublikos, Salvadoro Respublikos, Gvatemalos Respublikos, Hondūro Respublikos, Nikaragvos Respublikos ir Panamos Respublikos pamatinio bendradarbiavimo susitarimo (toliau – 1993 m. pamatinis bendradarbiavimo susitarimas) nuostatos;

PRIPAŽINDAMOS Centrinės Amerikos ekonominės integracijos proceso pažangą, kaip antai pastangas netrukus sukurti Centrinės Amerikos muitų sąjungą, Prekybinių ginčų sprendimo mechanizmo įsigaliojimą, Centrinės Amerikos sutarties dėl investicijų ir prekybos paslaugomis pasirašymą, taip pat poreikį stiprinti regioninės integracijos procesą, regioninės prekybos liberalizavimą ir ekonomikos reformą Centrinės Amerikos regione;

SUVOKDAMOS poreikį skatinti tvarų vystymąsi abiejuose regionuose, palaikant vystymosi partnerystę, į kurią būtų įtraukti visi suinteresuotieji subjektai, įskaitant pilietinę visuomenę ir privatųjį sektorių, laikantis Monterėjaus konsensuse ir Johanesburgo deklaracijoje bei jos įgyvendinimo plane nurodytų principų;

ATSIMINDAMOS, kad reikia pradėti bendradarbiauti migracijos srityje;

PRIPAŽINDAMOS, kad nė viena šio susitarimo nuostata nėra niekaip minima, interpretuojama ar aiškinama kaip nuostata, kuria nurodoma Šalių pozicija dėl vykstančių arba būsimų dvišalių ar daugiašalių prekybos derybų;

AKCENTUODAMOS norą bendradarbiauti tarptautiniuose forumuose abiem pusėms svarbiais klausimais;

PRISIMINDAMOS Europos Sąjungos ir Lotynų Amerikos bei Karibų jūros regiono šalių strateginę partnerystę, dėl kurios susitarta 1999 m. Rio de Žaneiro aukščiausiojo lygio susitikime ir kuri pakartotinai patvirtinta 2002 m. Madrido aukščiausiojo lygio susitikime; bei

ATSIŽVELGDAMOS į 2002 m. gegužės mėn. Madrido deklaraciją,

NUSPRENDĖ SUDARYTI ŠĮ SUSITARIMĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS

SUSITARIMO PRINCIPAI, TIKSLAI IR TAIKYMO SRITIS

1 straipsnis
Principai

1. Pagarba Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje išdėstytiems demokratijos principams ir pagrindinėms žmogaus teisėms, taip pat teisinės valstybės principui yra Šalių vidaus ir užsienio politikos pagrindas ir esminis šio susitarimo elementas.

2. Šalys patvirtina savo įsipareigojimą skatinti tvarų vystymąsi ir padėti pasiekti Tūkstantmečio vystymosi tikslus.

3. Šalys dar kartą patvirtina, kad laikosi gero valdymo ir kovos su korupcija principų.

2 straipsnis
Tikslai ir taikymo sritis

1. Šalys patvirtina bendrą tikslą stiprinti tarpusavio ryšius palaikant politinį dialogą ir stiprinant bendradarbiavimą.

2. Šalys dar kartą patvirtina savo sprendimą stiprinti bendradarbiavimą prekybos, investicijų ir ekonominių ryšių srityse.

3. Šalys patvirtina bendrą tikslą sudaryti sąlygas, kuriomis remiantis ir kuriomis, atsižvelgiant į Dohos darbo programos, kurią Šalys įsipareigojo įgyvendinti iki 2004 m. pabaigos, rezultatus, būtų galima derėtis dėl įvykdomo ir abiem pusėms naudingo Asociacijos susitarimo, įskaitant Laisvosios prekybos susitarimą.

4. Šios sąlygos turėtų būti sukurtos įgyvendinant šį susitarimą, t. y. pagal tvaraus vystymosi programą siekiant politinio ir socialinio stabilumo, gilinant regioninės integracijos procesą ir mažinant skurdą Centrinėje Amerikoje.

5. Šiame susitarime nustatomas Šalių politinis dialogas ir bendradarbiavimas ir numatomi jo taikymui būtini instituciniai susitarimai. Nė vienoje šio susitarimo nuostatoje nėra nurodoma Šalių pozicija dėl vykstančių arba būsimų dvišalių ar daugiašalių prekybos derybų.

6. Šalys įsipareigoja reguliariai vertinti pažangą, atsižvelgdamos į pažangą, pasiektą prieš įsigaliojant susitarimui.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

POLITINIS DIALOGAS

3 straipsnis
Tikslai

1. Šalys susitaria stiprinti reguliarų politinį dialogą, remdamosi principais, nustatytais bendrose San Chosė dialogo proceso deklaracijose, pirmiausia San Chosė (1984 m. rugsėjo 28–29 d.), Florencijos (1996 m. kovo 21 d.) ir Madrido (2002 m. gegužės 18 d.) deklaracijose.

2. Šalys susitaria, kad politinis dialogas apima visus abiem pusėms svarbius aspektus ir bet kuriuos kitus tarptautinius klausimus. Juo atveriamas kelias naujoms iniciatyvoms, kuriomis siekiama bendrų tikslų ir kuriomis nustatomas bendras pagrindas tokiose srityse kaip regioninė integracija, skurdo mažinimas ir socialinė sanglauda, tvarus vystymasis, regionų saugumas ir stabilumas, konfliktų prevencija ir sprendimas, žmogaus teisės, demokratija, geras valdymas, migracija, kova su korupcija, kova su terorizmu, narkotikai, šaulių ir lengvieji ginklai. Juo taip pat suteikiamas pagrindas imtis iniciatyvų ir remti pastangas vystyti tas iniciatyvas, įskaitant bendradarbiavimą, ir veiksmus visame Lotynų Amerikos regione.

3. Šalys susitaria, kad sustiprintas politinis dialogas turėtų padėti visapusiškai keistis informacija ir leisti iškelti bendras iniciatyvas tarptautiniu lygiu.

4 straipsnis
Mechanizmai

Šalys susitaria, kad jų politinis dialogas vykdomas:

a) kai įmanoma ir kai tam pritaria abi Šalys, valstybių ir vyriausybių vadovų lygiu,

b) ministrų lygiu, pirmiausia San Chosė dialogo ministrų susitikimuose,

c) vyresniųjų pareigūnų lygiu,

d) darbo grupių lygiu,

taip pat visais diplomatiniais kanalais.

5 straipsnis
Bendradarbiavimas užsienio ir saugumo politikos srityje

Šalys kuo labiau ir atsižvelgdamos į savo interesus derina pozicijas, imasi bendrų iniciatyvų atitinkamuose tarptautiniuose forumuose ir bendradarbiauja užsienio ir saugumo politikos srityje.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDRADARBIAVIMAS

6 straipsnis
Tikslai

1. Šalys susitaria stiprinti 1993 m. pamatiniame bendradarbiavimo susitarime numatytą bendradarbiavimą ir jį išplėsti kitose srityse. Juo pirmiausia siekiama tokių tikslų:

a) skatinti politinį ir socialinį stabilumą, stiprinant demokratiją, pagarbą žmogaus teisėms ir gerą valdymą;

b) stiprinti Centrinės Amerikos šalių regioninės integracijos procesą, prisidedant prie spartesnio jų ekonomikos augimo ir laipsniško jų tautų gyvenimo kokybės gerinimo;

c) siekiant tvaraus vystymosi, užtikrinti tinkamą ekonominių, socialinių ir aplinkos elementų pusiausvyrą ir taip mažinti skurdą, siekti sukurti vienodesnes sąlygas naudotis socialinėmis paslaugomis ir ekonominio augimo rezultatais.

2. Šalys susitaria bendradarbiaudamos atsižvelgti į kelias sritis apimančius ir su ekonominiu bei socialiniu vystymusi susijusius aspektus, įskaitant tokius klausimus kaip lyčių lygybė, pagarba čiabuvių tautoms ir kitoms Centrinės Amerikos etninėms grupėms, gaivalinių nelaimių prevencija ir reagavimas į jas, aplinkos tausojimas ir apsauga, biologinė įvairovė, kultūrų įvairovė, moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra. Regioninė integracija taip pat laikoma kelias sritis apimančia tema, todėl nacionaliniu lygiu vykdomi bendradarbiavimo veiksmai turėtų derėti su regioninės integracijos procesu.

3. Šalys susitaria skatinti priemones, kuriomis būtų siekiama Centrinės Amerikos regioninės integracijos ir stiprinami tarpregioniniai Šalių ryšiai.

7 straipsnis
Metodai

Šalys susitaria palaikyti bendradarbiavimą remdamosi technine ir finansine parama, studijomis, mokymais, informacijos ir žinių mainais, susitikimais, seminarais, mokslinių tyrimų projektais ar kitomis priemonėmis, dėl kurių Šalys susitarė atsižvelgdamos į bendradarbiavimą, siekiamus tikslus ir prieinamas priemones, ir laikydamosi šiam bendradarbiavimui taikomų normų ir teisės aktų. Visi bendradarbiavime dalyvaujantys subjektai turės užtikrinti skaidrų ir atskaitingą išteklių valdymą.

8 straipsnis
Bendradarbiavimas žmogaus teisių, demokratijos ir gero valdymo srityje

Šalys susitaria, kad bendradarbiaudamos šioje srityje aktyviai remia vyriausybes ir pilietinės visuomenės atstovus ir tam visų pirma vykdo šių sričių veiksmus, siekdamos:

a) propaguoti ir saugoti žmogaus teises ir stiprinti demokratinį procesą, įskaitant rinkimų procesų valdymą;

b) stiprinti teisinę valstybę ir gerą bei skaidrų viešųjų reikalų valdymą, įskaitant kovą su korupcija vietos, regioniniu ir nacionaliniu lygiais; bei

c) stiprinti teismų sistemos nepriklausomumą ir veiksmingumą.

9 straipsnis

Bendradarbiavimas konfliktų prevencijos srityje

1. Šalys susitaria, kad bendradarbiavimu šioje srityje skatinama ir palaikoma visapusiška taikos politika, kuria skatinamas demokratinių tautų dialogas reaguojant į esamus sunkumus, įskaitant konfliktų prevenciją ir jų sprendimą, taikos atkūrimą ir teisingumą žmogaus teisių srityje. Ši politika pagrįsta atsakomybės principu ir pirmiausia skirta regioniniams, subregioniniams ir nacionaliniams pajėgumams stiprinti. Siekiant išvengti konfliktų ir prireikus taikos politika užtikrinamos lygios politinės, ekonominės, socialinės ir kultūrinės visų visuomenės grupių galimybės, stiprinamas demokratinis teisėtumas, skatinama socialinė sanglauda ir veiksmingas viešųjų reikalų valdymas, kuriami veiksmingi taikaus skirtingų grupių interesų suderinimo mechanizmai ir skatinama aktyvi ir organizuota pilietinė visuomenė, visų pirma naudojantis esamomis regioninėmis institucijomis.

2. Bendradarbiavimo veiklą, be visų kitų veiksmų, gali sudaryti, kai tai įmanoma, parama konkrečios šalies tarpininkavimo, derybų ir susitaikymo procesams, pastangoms padėti vaikams, moterims ir pagyvenusiems žmonėms bei parama veiksmams kovoti su priešpėstinėmis minomis.

3. Šalys taip pat bendradarbiauja kovodamos su neteisėta prekyba šaulių ir lengvaisiais ginklais ir vykdydamos jos prevenciją, kad, be kita ko, galėtų koordinuoti veiksmus ir taip stiprinti teisinį, institucijų bei policijos bendradarbiavimą ir galėtų surinkti ir sunaikinti civilių žmonių neteisėtai laikomus šaulių ir lengvuosius ginklus.

10 straipsnis

Bendradarbiavimas stiprinant valstybės ir viešojo administravimo modernizavimą

1. Šalys susitaria, kad bendradarbiavimo šioje srityje tikslas – modernizuoti viešąjį administravimą ir padaryti jį profesionalesnį Centrinės Amerikos šalyse, taip pat remti decentralizacijos procesą ir dėl Centrinės Amerikos integracijos proceso vykstančius organizacinius pokyčius. Iš esmės siekiama padidinti organizacinį veiksmingumą, užtikrinti skaidrų viešųjų išteklių valdymą bei atskaitomybę ir pagerinti teisinę bei institucinę sistemą, pagrįstą, be kitų dalykų, abiejų Šalių gerąja patirtimi, taip pat pasinaudojant patirtimi, įgyta formuojant įvairių sričių politiką ir priemones Europos Sąjungoje.

2. Šį bendradarbiavimą, be kita ko, gali sudaryti programos, kuriomis siekiama stiprinti politikos formavimo ir įgyvendinimo pajėgumus abiem pusėms svarbiose srityse, *inter alia*, viešųjų paslaugų teikimo, biudžeto formavimo ir vykdymo, korupcijos prevencijos ir kovos su ja bei teismų sistemos stiprinimo srityse.

11 straipsnis

Bendradarbiavimas regioninės integracijos srityje

1. Šalys susitaria bendradarbiaudamos šioje srityje stiprinti regioninės integracijos Centrinės Amerikos regione procesą, ypač bendros rinkos kūrimą ir įgyvendinimą.

2. Bendradarbiavimas skirtas bendroms Centrinės Amerikos regiono institucijoms kurti bei stiprinti ir glaudesniam atitinkamų institucijų bendradarbiavimui skatinti.

3. Bendradarbiavimu taip pat skatinamas bendrų sričių politikos formavimas ir teisinės sistemos derinimas, tik tiek, kiek tai numatyta Centrinės Amerikos integracijos priemonėse ir kiek Šalys dėl to susitarė, įskaitant sektorių politiką tokiose srityse kaip prekyba, muitai, energetika, transportas, ryšiai, aplinka ir konkurencija, taip pat makroekonominės politikos koordinavimas tokiose srityse kaip pinigų politika, fiskalinė politika ir viešieji finansai.

4. Tiksliau, bendradarbiaujant, be kitų dalykų, galima teikti su prekyba susijusią techninę pagalbą, siekiant:

a) teikti paramą Centrinės Amerikos muitų sąjungos kūrimo ir įgyvendinimo procesui stiprinti;

b) teikti paramą regiono vidaus prekybos vystymosi kliūtims sumažinti ir panaikinti;

c) bendradarbiauti supaprastinant, modernizuojant, derinant ir integruojant muitus bei tranzito režimus ir teikti paramą, kuriant teisės aktus, normas ir rengiant specialistams skirtus mokymus; bei

d) teikti paramą bendros regiono vidaus rinkos vienijimo ir veikimo procesui stiprinti.

12 straipsnis

Regioninis bendradarbiavimas

Šalys susitaria naudoti visas esamas bendradarbiavimo priemones, kad paskatintų veiklą, kuria siekiama vystyti aktyvų ir abipusį Europos Sąjungos ir Centrinės Amerikos bei, nekenkiant Šalių bendradarbiavimui, Centrinės Amerikos ir kitų Lotynų Amerikos ir Karibų šalių (regionų) bendradarbiavimą tokiose srityse (be visų kitų) kaip prekyba ir investicijų skatinimas, aplinka, gaivalinių nelaimių prevencija ir reagavimas į jas, moksliniai, techniniai ir technologijų tyrimai, energetika, transportas, ryšių infrastruktūra, kultūra, regionų vystymasis ir žemės naudojimo planavimas.

13 straipsnis

Bendradarbiavimas prekybos srityje

1. Šalys susitaria bendradarbiaudamos prekybos srityje skatinti Centrinės Amerikos šalių integraciją į pasaulio ekonomiką. Teikdamos su prekyba susijusią techninę pagalbą, jos taip pat siekia skatinti kuo didesnį regionų vidaus prekybos ir prekybos su Europos Sąjunga vystymąsi ir diversifikaciją.

2. Šalys susitaria įgyvendinti integruotą bendradarbiavimo prekybos srityje darbotvarkę, kad kuo geriau nustatytų prekybos teikiamas galimybes, išplėsdamos gaminių, kuriais bus prekiaujama, kiekį, įskaitant mechanizmų, skirtų įveikti su

didele konkurencija rinkoje susijusius sunkumus, kūrimą ir įgūdžių, priemonių bei būdų, būtinų norint greičiau pasinaudoti visais prekybos teikiamais privalumais, kūrimą.

3. Kad įgyvendintų bendradarbiavimo darbotvarkę ir padidintų dvišalių, regioninių ar daugiašalių derybų ir susitarimų galimybes, Šalys susitaria stiprinti techninius pajėgumus regionų lygiu.

14 straipsnis
Bendradarbiavimas paslaugų srityje

1. Šalys susitaria stiprinti bendradarbiavimą paslaugų srityje, laikydamosi Bendrojo susitarimo dėl prekybos paslaugomis (GATS) taisyklių ir atsižvelgdamos į didėjančią paslaugų svarbą jų ekonomikos vystymuisi ir diversifikacijai. Glaudesniu bendradarbiavimu siekiama didinti Centrinės Amerikos paslaugų sektoriaus konkurencingumą, laikantis tvaraus vystymosi principų.

2. Šalys nustato paslaugų sektorius, kuriuose bus bendradarbiaujama daugiausia. Vykdant veiksmus reikia atsižvelgti į, be kitų dalykų, teisinę aplinką, pirmiausia vidaus teisės aktus, taip pat kapitalo ir technologijų šaltinių prieinamumą.

15 straipsnis
Bendradarbiavimas intelektinės nuosavybės srityje

Šalys susitaria, kad bendradarbiaudamos šioje srityje jos siekia skatinti investicijas, technologijų perdavimą, informacijos sklaidą, kultūrinę ir kūrybinę veiklą ir susijusią ekonominę veiklą bei prieinamumą ir dalijimąsi nauda Šalių nustatytose srityse. Bendradarbiavimu siekiama gerinti įstatymus, kitus teisės aktus ir įvairių sričių politiką, kad būtų pasiektas aukštesnis intelektinės nuosavybės teisių apsaugos ir užtikrinimo lygis, atsižvelgiant į aukščiausius tarptautinius standartus.

16 straipsnis
Bendradarbiavimas viešųjų pirkimų srityje

Šalys susitaria, kad bendradarbiavimu šioje srityje siekiama skatinti abipuses, nediskriminuojančias, skaidrias ir, jei Šalys dėl to susitars, viešas[2] atitinkamų viešųjų pirkimų ir viešojo sektoriaus pirkimų visuose lygmenyse (kai tai įmanoma) procedūras.

17 straipsnis
Bendradarbiavimas konkurencijos politikos srityje

Šalys susitaria, kad bendradarbiavimu konkurencijos politikos srityje skatinamas veiksmingas konkurencijos taisyklių nustatymas ir taikymas bei informacijos sklaida, siekiant sustiprinti Centrinės Amerikos ir Europos Sąjungos rinkoje veikiančių įmonių skaidrumą ir teisinį tikrumą.

18 straipsnis
Muitinių bendradarbiavimas

[2] Kaip nurodyta 2 straipsnio 5 dalyje, „viešas“ neturi būti suprantamas kaip „prieinamas“.

1. Šalys susitaria bendradarbiaudamos šioje srityje siekti vystyti muitų ir prekybos supaprastinimo priemones ir skatinti keitimąsi informacija apie Šalių muitų sistemas, kad būtų galima supaprastinti Šalių tarpusavio prekybą.

2. Remiantis Šalių susitarimu, bendradarbiavimo veiklą, be visų kitų veiksmų, gali sudaryti:

a) importo ir eksporto dokumentų supaprastinimas ir suderinimas, pagrįstas tarptautiniais standartais, įskaitant supaprastintų deklaracijų naudojimą;

b) muitinės procedūrų gerinimas, taikant tokius metodus kaip rizikos vertinimas, supaprastintos prekių įvežimo ir išleidimo procedūros, teisėto prekiautojo statuso suteikimas, elektroninio keitimosi duomenimis (EDI) ir automatizuotų sistemų naudojimas;

c) skaidrumo ir apeliacinių procedūrų, skundžiant muitinių sprendimus ir nurodymus, gerinimo priemonės;

d) reguliarių konsultacijų su prekybos bendrija dėl importo ir eksporto teisės aktų ir procedūrų skatinimo mechanizmai.

3. Naudojantis šiuo susitarimu sukurta institucijų sistema, galima apsvarstyti galimybę sudaryti abipusės pagalbos protokolą muitinių klausimais.

19 straipsnis

Bendradarbiavimas techninių reglamentų ir atitikties vertinimo srityje

1. Šalys susitaria, kad bendradarbiavimas standartų, techninių reglamentų ir atitikties vertinimo srityje yra svarbiausia užduotis, siekiant prekybos, ypač regiono vidaus prekybos, vystymosi.

2. Remiantis Šalių susitarimu, bendradarbiavimu skatinamas:

a) techninės pagalbos programų kūrimas Centrinėje Amerikoje, užtikrinant, kad standartų, akreditavimo, sertifikavimo ir metrologijos sistemos ir struktūros atitiktų:

- tarptautinius standartus,

- esminius sveikatos ir saugumo, augalų ir gyvūnų tausojimo, vartotojų apsaugos ir gamtos apsaugos reikalavimus;

b) tikslas bendradarbiaujant supaprastinti patekimą į rinką.

3. Praktiškai bendradarbiaujant:

a) teikiama organizacinė ir techninė parama, kuria užtikrinamas regioninių tinklų ir institucijų kūrimas, didinamas politikos koordinavimas, siekiant paskatinti bendrą požiūrį į tarptautinių ir regioninių standartų naudojimą ir atsižvelgti į techninius reglamentus ir atitikties vertinimo procedūras;

b) skatinamos bet kokios priemonės, kuriomis siekiama panaikinti Šalių skirtumus atitikties vertinimo ir standartizacijos srityse; bei

c) skatinamos bet kokios priemonės, kuriomis didinamas skaidrumas ir skatinama remtis gerąja reguliavimo patirtimi ir produktų bei verslo praktikos kokybės standartais.

20 straipsnis

Bendradarbiavimas pramonės srityje

1. Šalys susitaria bendradarbiavimu pramonės srityje skatinti Centrinės Amerikos pramonės ir atskirų jos sektorių modernizavimą bei restruktūrizaciją ir ekonominės veiklos vykdytojų pramoninį bendradarbiavimą, kad privatus sektorius būtų stiprinamas, laikantis aplinkosaugą užtikrinančių sąlygų.

2. Bendradarbiavimo pramonės srityje iniciatyvos rengiamos remiantis Šalių nustatytais prioritetais. Jomis atsižvelgiama į regioninius pramonės vystymosi aspektus, prireikus skatinant tarpvalstybinę partnerystę. Iniciatyvomis pirmiausia siekiama sukurti tinkamą sistemą, skirtą valdymo praktinei patirčiai gerinti, ir skatinti rinkų bei sąlygų verslo įmonėms skaidrumą.

21 straipsnis

Bendradarbiavimas mažųjų ir vidutinių bei labai mažų įmonių vystymosi srityje

Šalys susitaria skatinti tinkamą aplinką mažųjų ir vidutinių bei labai mažų įmonių vystymuisi, įskaitant įmones kaimo vietovėse, pirmiausia:

a) skatindamos ekonominės veiklos vykdytojų ryšius, bendras investicijas ir bendras įmones bei informacijos tinklus ir tam naudodamos esamas horizontaliąsias programas;

b) sudarydamos palankesnes sąlygas gauti finansavimą, teikdamos informaciją ir skatindamos inovacijas.

22 straipsnis

Bendradarbiavimas žemės ūkio ir kaimo sektoriaus, miškininkystės bei sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių srityse

1. Šalys susitaria skatinti abipusį bendradarbiavimą žemės ūkio srityje, kad paskatintų tvarų žemės ūkį, žemės ūkio ir kaimo vystymąsi, miškininkystę, tvarų ekonominį ir socialinį vystymąsi bei maisto saugą Centrinės Amerikos šalyse.

2. Bendradarbiaujant didžiausias dėmesys skiriamas pajėgumų kūrimo ir technologijų perdavimo skatinimui ir sprendžiami tokie klausimai kaip:

a) sanitarijos ir fitosanitarijos, aplinkos ir maisto kokybės priemonės, atsižvelgiant į galiojančius abiejų Šalių teisės aktus, laikantis PPO taisyklių ir derinant su kitomis kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis;

b) žemės ūkio sektorių įvairinimas ir restruktūrizavimas;

c) abiejų Šalių keitimasis informacija, įskaitant informaciją apie Šalių formuojamą žemės ūkio politiką;

d) techninė pagalba produktyvumui gerinti ir keitimasis alternatyviosiomis pasėlių technologijomis;

e) moksliniai ir technologiniai eksperimentai;

f) priemonės, skirtos žemės ūkio produktų kokybei gerinti, gamintojų asociacijoms skirtos pajėgumų stiprinimo priemonės ir prekybos skatinimo veiklos rėmimas;

g) pajėgumų įgyvendinti sanitarijos ir fitosanitarijos priemones stiprinimas, kad būtų lengviau patekti į rinką, taip pat tinkamo sveikatos apsaugos lygio, laikantis PPO SFS susitarimo nuostatų, užtikrinimas.

23 straipsnis

Bendradarbiavimas žuvininkystės ir akvakultūros srityse

Šalys susitaria vystyti ekonominį ir techninį bendradarbiavimą žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje, ypač tokiose srityse kaip tvarus žuvininkystės išteklių naudojimas, valdymas ir tausojimas, įskaitant poveikio aplinkai vertinimą. Taip pat turėtų būti bendradarbiaujama tokiose srityse kaip perdirbimo pramonė ir prekybos supaprastinimas. Bendradarbiaujant žuvininkystės sektoriuje turėtų tapti lengviau sudaryti dvišalius Šalių ar Europos bendrijos ir vienos ar daugiau Centrinės Amerikos šalių žuvininkystės susitarimus ir (arba) sudaryti daugiašalius Šalių žuvininkystės susitarimus.

24 straipsnis

Bendradarbiavimas kasybos srityje

Šalys susitaria, kad, bendradarbiaudamos kasybos srityje ir atsižvelgdamos į aplinkos tausojimo aspektus, didžiausią dėmesį skiria šiems dalykams:

a) abiejų Šalių įmonių dalyvavimo, vykdant žvalgybą, eksploatavimą ir tvarų mineralų naudojimą, laikantis jų teisės aktų, skatinimui;

b) keitimosi informacija, patirtimi ir technologijomis, susijusiomis su išteklių žvalgymu ir kasyklų eksploatavimu, skatinimui;

c) ekspertų mainų ir bendrų mokslinių tyrimų vykdymo skatinimui, siekiant padidinti technologijų vystymosi galimybes;

d) priemonių, kurios padėtų skatinti investicijas šioje srityje, kūrimui, laikantis kiekvienos iš Centrinės Amerikos šalių ir Europos Sąjungos bei jos valstybių narių teisės aktų;

e) priemonių, kuriomis būtų skatinamas aplinkosauginis naudingumas ir atsakingas šio sektoriaus bendrovių požiūris į aplinką, kūrimui.

25 straipsnis

Bendradarbiavimas energetikos srityje

1. Šalys susitaria, kad jų bendras tikslas – stiprinti bendradarbiavimą svarbiausiuose energetikos sektoriuose, kaip antai hidroenergijos, elektros energijos, naftos ir dujų, atsinaujinančios energijos, energiją taupančių technologijų, kaimo vietovių

elektrifikacijos ir energetikos rinkų regioninės integracijos sektoriai ir visi kiti sektoriai, kuriuos Šalys nustatė, kartu atsižvelgdamos į vidaus teisės aktus.

2. Bendradarbiavimo veiklą, be kitų dalykų, gali sudaryti:

a) energetikos politikos formavimas ir planavimas, įskaitant regioninės svarbos sujungtą infrastruktūrą, energijos tiekimo gerinimą ir diversifikaciją ir energijos rinkų gerinimą, įskaitant tranzito, perdavimo ir paskirstymo Centrinės Amerikos šalyse supaprastinimą;

b) valdymas ir mokymas energetikos sektoriuje ir technologijų bei praktinės patirties perdavimas;

c) energijos taupymo, energijos efektyvumo, atsinaujinančios energijos naudojimo skatinimas ir energijos gamybos bei vartojimo poveikio aplinkai tyrimas;

d) skatinimas naudoti švarios plėtros mechanizmą, taip remiant su klimato kaita susijusias iniciatyvas ir jų įvairovę;

e) ekologiško ir taikaus branduolinės energijos vartojimo klausimas.

26 straipsnis

Bendradarbiavimas transporto srityje

1. Šalys susitaria, kad bendradarbiaudamos šioje srityje didžiausią dėmesį skiria transporto ir susijusių infrastruktūros sistemų restruktūrizacijai ir modernizavimui, geresniam keleivių ir prekių judėjimui ir didesniam miesto, oro, jūrų, geležinkelių ir kelių transporto rinkų prieinamumui, tobulinant transporto valdymą veiklos ir administraciniu atžvilgiais ir skatinant aukštus veiklos standartus.

2. Bendradarbiavimą gali sudaryti:

a) keitimasis informacija apie Šalių politiką, ypač apie miesto transportą ir daugiarūšio vežimo tinklų sujungimą ir sąveiką bei kitus abiem pusėms svarbius klausimus;

b) geležinkelių, uostų ir oro uostų valdymas, įskaitant deramą atitinkamų valdžios institucijų bendradarbiavimą;

c) Europos technologijų įtraukimo į Pasaulinę navigacijos palydovų sistemą ir miesto viešojo transporto centrų bendradarbiavimo projektai;

d) saugos ir taršos prevencijos standartų tobulinimas, įskaitant bendradarbiavimą atitinkamuose tarptautiniuose forumuose, siekiant užtikrinti geresnį tarptautinių standartų laikymąsi.

27 straipsnis

Bendradarbiavimas informacinės visuomenės, informacinių ir ryšių technologijų srityse

1. Šalys susitaria, kad informacinės ir ryšių technologijos yra svarbiausi modernios visuomenės sektoriai, ypač svarbūs ekonominiam ir socialiniam vystymuisi bei sklandžiam perėjimui prie informacinės visuomenės. Bendradarbiavimu šioje srityje siekiama sumažinti skaitmeninę atskirtį ir vystyti žmogiškuosius išteklius.

2. Bendradarbiavimu šioje srityje siekiama skatinti:

a) dialogą visais informacinės visuomenės aspektais;

b) dialogą informacinių ir ryšių technologijų reguliavimo ir politikos aspektais, įskaitant standartus, laikantis Šalių vidaus teisės aktų;

c) keitimąsi informacija apie standartų atitikties vertinimą ir tipo patvirtinimą;

d) naujų informacinių ir ryšių technologijų sklaidą;

e) bendrus informacinių ir ryšių technologijų mokslinių tyrimų projektus ir bandomuosius projektus informacinės visuomenės sistemų srityje;

f) telematinių tinklų ir paslaugų sujungimą ir sąveiką;

g) specialistų mainus ir jų mokymus;

h) e. valdžios programų kūrimą.

28 straipsnis
Bendradarbiavimas audiovizualinėje srityje

Šalys susitaria skatinti bendradarbiavimą audiovizualiniame sektoriuje ir bendrai žiniasklaidos sektoriuje, vykdydamos bendras mokymų iniciatyvas, taip pat audiovizualinio vystymosi, gamybos ir platinimo veiklą, įskaitant švietimo ir kultūros sritis. Bendradarbiavimas vykdomas laikantis atitinkamų nacionalinių autorių teises užtikrinančių nuostatų ir galiojančių tarptautinių susitarimų.

29 straipsnis
Bendradarbiavimas turizmo srityje

Šalys susitaria bendradarbiavimu šioje srityje įtvirtinti gerąją patirtį, kad užtikrintų subalansuotą ir tvarų turizmo vystymąsi Centrinės Amerikos regione. Bendradarbiavimu siekiama kurti strategijas, kaip Europą paversti konkurencinga daugelio turistų traukos vieta ir ją populiarinti.

30 straipsnis
Finansų įstaigų bendradarbiavimas

Šalys susitaria, atsižvelgdamos į savo poreikius ir pagal atitinkamas programas bei teisės aktus, skatinti finansų įstaigų bendradarbiavimą.

31 straipsnis
Bendradarbiavimas investicijų skatinimo srityje

1. Šalys, atsižvelgdamos į atitinkamas savo kompetencijos sritis, susitaria skatinti patrauklias ir stabilias sąlygas abipusėms investicijoms.

2. Bendradarbiavimą gali sudaryti:

a) mechanizmų, skirtų keistis informacija apie investicijų teisės aktus bei investicijų galimybes ir tą informaciją platinti, skatinimas;

b) kai įmanoma, investicijoms abiejuose regionuose palankios teisinės sistemos kūrimas, sudarant dvišalius abiejų Šalių valstybių narių susitarimus, kuriais skatinamos ir saugomos valstybių narių ir Centrinės Amerikos šalių tarpusavio investicijos;

c) supaprastintų administracinių procedūrų skatinimas;

d) bendrų įmonių mechanizmų kūrimas.

32 straipsnis
Makroekonominis dialogas

1. Šalys susitaria, kad bendradarbiavimu siekiama skatinti keitimąsi informacija apie atitinkamas makroekonomines tendencijas ir politiką, taip pat dalytis patirtimi koordinuojant bendros rinkos makroekonominę politiką.

2. Šalys taip pat siekia plėsti savo institucijų dialogą makroekonominiais klausimais, kuris Šalims susitarus gali apimti tokias sritis kaip pinigų politika, fiskalinė politika, viešieji finansai, makroekonominis stabilizavimas ir užsienio skola.

33 straipsnis
Bendradarbiavimas statistikos srityje

1. Šalys susitaria, kad pagrindinis tikslas – sukurti geresnius statistinius metodus ir programas, įskaitant statistikos rinkimą ir platinimą, kad būtų lengviau nustatyti abiem Šalims vienodus rodiklius, taip leidžiant joms naudotis viena kitos prekybos prekėmis ir paslaugomis statistika ir apskritai bet kurios šiame susitarime numatytos srities statistika, kai tik ją įmanoma rinkti.

2. Toks bendradarbiavimas, be kitų dalykų, apima Centrinės Amerikos ir Europos Sąjungos valstybių narių bei Eurostato statistikos institutų techninius mainus, geresnių ir, kai to reikia, suderinamų duomenų rinkimo, analizės ir aiškinimo metodų kūrimą, taip pat seminarų, darbo grupių ir statistikos mokymo programų rengimą.

34 straipsnis
Bendradarbiavimas vartotojų apsaugos srityje

1. Šalys susitaria, kad bendradarbiavimą šioje srityje, be visų kitų dalykų, gali sudaryti, kiek tai įmanoma:

a) vartotojams skirtų teisės aktų abipusio supratimo gerinimas, siekiant išvengti prekybos kliūčių ir užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį;

b) skatinimas keistis informacija apie vartotojų apsaugos sistemas.

35 straipsnis
Bendradarbiavimas duomenų apsaugos srityje

1. Šalys susitaria bendradarbiauti asmens duomenų ir kitų duomenų tvarkymo apsaugos srityje, kad paskatintų laikytis aukščiausių tarptautinių standartų.

2. Šalys taip pat susitaria bendradarbiauti asmens duomenų apsaugos srityje, kad pagerintų apsaugos lygį ir kad kartu siektų laisvo asmens duomenų judėjimo tarp Šalių, tinkamai atsižvelgdamos į Šalių vidaus teisės aktus.

36 straipsnis

Bendradarbiavimas mokslo ir technologijų srityse

1. Šalys susitaria, kad bendradarbiavimas mokslo ir technologijų srityse vykdomas abiem pusėms svarbiais klausimais ir atsižvelgiant į jų politiką, ir juo siekiama:

a) keistis mokslo ir technologijų srities informacija ir susijusia patirtimi regioniniu lygiu, ypač informacija apie politikos ir programų įgyvendinimą;

b) skatinti žmogiškųjų išteklių vystymąsi;

c) stiprinti Šalių mokslinių bendruomenių ryšius;

d) remti Šalių verslo sektoriaus dalyvavimą mokslo ir technologijų sričių bendradarbiavime, ypač skatinant inovacijas;

e) skatinti inovacijas ir technologijų perdavimą iš vienos Šalies į kitą, įskaitant e. valdžią ir ekologiškesnes technologijas.

2. Šalys susitaria skatinti ir stiprinti mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą ir inovacijų procesus, įtraukdamos aukštojo mokslo institucijas, mokslinių tyrimų centrus ir gamybos sektorius, ypač mažąsias ir vidutines įmones.

3. Šalys susitaria stiprinti abiejų regionų universitetų, mokslinių tyrimų institutų ir gamybos sektorių bendradarbiavimą mokslo ir technologijų srityse, įskaitant stipendijas bei studentų ir aukšto lygio specialistų mainų programas.

4. Šalys susitaria stiprinti mokslo, technologijų ir inovacijų institucijų bendradarbiavimo ryšius, kad būtų skatinamos, skleidžiamos ir perduodamos technologijos.

37 straipsnis

Bendradarbiavimas švietimo ir mokymo srityje

1. Šalys susitaria, kad bendradarbiavimu šioje srityje siekiama nuspręsti, kaip gerinti švietimą ir profesinį mokymą. Todėl ypatingas dėmesys skiriamas siekiant jaunimui, moterims, pagyvenusiems piliečiams, čiabuvių tautoms ir kitoms Centrinės Amerikos etninėms grupėms sudaryti palankesnes sąlygas naudotis švietimo, įskaitant techninius kursus, aukštąjį išsilavinimą ir profesinį mokymą, paslaugomis, taip pat siekti šios srities Tūkstantmečio vystymosi tikslų.

2. Šalys susitaria glaudžiau bendradarbiauti švietimo ir profesinio mokymo srityse ir skatinti universitetų ir įmonių bendradarbiavimą, kad keltų vyresniųjų tarnautojų kompetencijos lygį.

3. Šalys taip pat susitaria ypatingą dėmesį skirti decentralizuotiems veiksmams ir programoms (ALFA, ALBAN, URB-AL ir kt.), užtikrindamos nuolatinius abiejų Šalių specializuotų institucijų ryšius, kuriais būtų skatinamas patirties ir techninių

išteklių kaupimas bei mainai. Todėl bendradarbiavimu taip pat remiami su švietimu ir mokymais susiję veiksmai ir programos, siekiant patenkinti specialius Centrinės Amerikos šalių poreikius.

4. Šalys skatins čiabuvių tautų mokymą, taip pat jų gimtosiomis kalbomis.

38 straipsnis
Bendradarbiavimas aplinkos ir biologinės įvairovės srityse

1. Šalys susitaria, kad bendradarbiavimu šioje srityje skatinama saugoti aplinką, siekiant tvaraus vystymosi. Todėl atsižvelgiama į skurdo ir aplinkos ryšio bei ekonominės veiklos poveikio aplinkai svarbą. Bendradarbiavimu taip pat turėtų būti skatinamas veiksmingas dalyvavimas tarptautiniuose aplinkos susitarimuose, sudaromuose tokiose srityse kaip klimato kaita, biologinė įvairovė, dykumėjimas ir cheminių medžiagų valdymas.

2. Bendradarbiaujant, be kitų dalykų, didžiausias dėmesys gali būti skiriamas:

a) klausimui, kaip išvengti aplinkos būklės blogėjimo; tam į bendradarbiavimą turėtų būti įtrauktas perėjimo prie ekologiškai tvarių ir švarių technologijų klausimas;

b) gamtos išteklių (įskaitant biologinę įvairovę ir genetinius išteklius) tausojimo ir tvaraus valdymo skatinimui;

c) raginimui nacionaliniu ir regionų lygmeniu stebėti biologinę įvairovę;

d) keitimuisi informacija ir patirtimi aplinkos teisės aktų srityje ir dėl bendrų, abiem pusėms kylančių aplinkos problemų;

e) skatinimui suderinti Centrinės Amerikos aplinkos teisės aktus;

f) aplinkos valdymo stiprinimui visuose valstybės valdymo lygiuose;

g) švietimo aplinkos srityje skatinimui, pajėgumų kūrimui ir piliečių dalyvavimo stiprinimui;

h) bendrų regioninių mokslinių programų skatinimui.

39 straipsnis
Bendradarbiavimas gaivalinių nelaimių srityje

Šalys susitaria, kad bendradarbiaudamos šioje srityje siekia mažinti Centrinės Amerikos regiono neatsparumą gaivalinėms nelaimėms ir tai daro stiprindamos regioninius mokslinius tyrimus, planavimą, prevencijos stebėseną, reagavimo ir atstatymo pajėgumus, derindamos teisinę sistemą ir gerindamos institucinį koordinavimą ir vyriausybių paramą.

40 straipsnis
Kultūrinis bendradarbiavimas

1. Šalys susitaria, kad reikia plėsti šios srities bendradarbiavimą ir kultūros veikėjų abiejose regionuose kultūrines sąsajas ir ryšius.

2. Siekiama skatinti Šalių kultūrinį bendradarbiavimą, atsižvelgiant į Europos Sąjungos valstybių narių dvišales schemas ir skatinant tų schemų sąsajas.

3. Bendradarbiavimas vykdomas laikantis atitinkamų nacionalinių autorių teises užtikrinančių nuostatų ir tarptautinių susitarimų.

4. Bendradarbiavimas gali vykti visose kultūros srityse, įskaitant, be visų kitų, šias:

a) literatūros kūrinių vertimą;

b) kultūrinio paveldo tausojimą, atkūrimą, atgavimą ir atgaivinimą;

c) kultūros renginius ir susijusius veiksmus, taip pat artistų ir kultūros srities profesionalų mainus;

d) kultūrų, ypač čiabuvių tautų ir kitų Centrinės Amerikos etninių grupių, įvairovės skatinimą;

e) jaunimo mainus;

f) kovą su neteisėta prekyba kultūros paveldu ir tokios prekybos prevenciją;

g) amatų ir kultūros pramonės skatinimą.

41 straipsnis

Bendradarbiavimas sveikatos priežiūros srityje

1. Šalys susitaria bendradarbiauti sveikatos priežiūros sektoriuje, kad paremtų sektoriaus reformas, siekdamos, kad neturtingieji galėtų naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis ir turėtų vienodas teises į jas, taip pat paskatintų sąžiningus finansavimo mechanizmus, dėl kurių pagerėtų sveikatos priežiūros ir maisto prieinamumas neturtingiesiems.

2. Šalys susitaria, kad vykdydamos pirminę sveikatos prevenciją, turi įtraukti ir tokius sektorius kaip švietimas, vandens tiekimas ir sanitarijos paslaugos. Todėl Šalys siekia stiprinti ir vystyti daugiau nei sveikatos sektorių apimančius partnerystės ryšius, kad pasiektų Tūkstantmečio vystymosi tikslus, tokius kaip kova su AIDS, maliarija, tuberkulioze ir kitomis epidemijomis. Norint išspręsti su seksualine sveikata susijusias problemas ir jautrius lyčių teisių klausimus, reikia užmegzti partnerystės ryšius su pilietine visuomene, NVO ir privačiuoju sektoriumi bei dirbti su jaunimu, kad būtų išvengta lytiniu būdu plintančių ligų ir nepageidaujamų nėštumų, kai šiais tikslais neprieštaraujama šalių teisinei sistemai ir kultūros ypatumams.

42 straipsnis

Bendradarbiavimas socialinėje srityje

1. Šalys susitaria bendradarbiauti, kad sustiprintų socialinių partnerių dalyvavimą dialoge, skirtame gyvenimo ir darbo sąlygų, socialinės apsaugos ir integravimo į visuomenę klausimams. Ypatingas dėmesys skiriamas poreikiui išvengti diskriminacijos ir taikyti vienodas sąlygas bet kurios Šalies piliečiams, kurie teisėtai gyvena kitos Šalies teritorijoje.

2. Šalys pabrėžia socialinio vystymosi svarbą, kuris turi vykti kartu su ekonominiu vystymusi, ir susitaria daugiausia dėmesio skirti užimtumui, aprūpinimui būstu ir gyvenvietėms, atsižvelgdamos į savo atitinkamos srities politiką ir Konstitucijos nuostatas, taip pat Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvencijose nustatytų esminių principų ir teisių darbe, vadinamųjų pagrindinių darbo standartų, viešinimui.

3. Šalys gali bendradarbiauti bet kurioje iš pirmiau nurodytų joms abiem svarbių sričių.

4. Tinkamais atvejais ir laikydamosi savo atitinkamų procedūrų, Šalys gali šį dialogą derinti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu ir jį atitinkančia Centrinės Amerikos institucija.

43 straipsnis

Pilietinės visuomenės dalyvavimas vykdant bendradarbiavimą

1. Šalys pripažįsta, kad pilietinė visuomenė yra svarbi ir gali prisidėti prie bendradarbiavimo proceso, ir susitaria skatinti veiksmingą dialogą su ja.

2. Atsižvelgiant į abiejų Šalių teisines ir administracines nuostatas, pilietinė visuomenė gali:

a) pagal demokratijos principus dalyvauti konsultacijose vykstant politikos formavimo procesui šalies lygiu;

b) būti informuojama apie konsultacijas dėl vystymosi ir bendradarbiavimo strategijų ir sektorinės politikos, ypač tose srityse, kurios svarbios pilietinei visuomenei, įskaitant visus vystymosi proceso etapus, ir dalyvauti tokiose konsultacijose;

c) gauti finansinius išteklius, jei tai leidžia konkrečios Šalies vidaus taisyklės, o ypač svarbiose srityse – gauti paramą pajėgumams stiprinti;

d) dalyvauti įgyvendinant bendradarbiavimo programas su jų veikla susijusiose srityse.

44 straipsnis

Bendradarbiavimas lyčių lygybės srityje

Šalys susitaria, kad bendradarbiaudamos šioje srityje stiprina politiką, programas ir mechanizmus, skirtus lygiam vyrų ir moterų dalyvavimui ir lygioms galimybėms visose politinio, ekonominio, socialinio ir kultūrinio gyvenimo srityse užtikrinti, gerinti ir plėsti, įskaitant, jeigu to reikia, tinkamų priemonių moterims remti priėmimą. Bendradarbiaujant taip pat sudaromos palankesnės sąlygos moterims naudotis visais ištekliais, būtinais norint iki galo pasinaudoti pagrindinėmis teisėmis.

45 straipsnis

Su čiabuvių tautomis ir kitomis Centrinės Amerikos etninėmis grupėmis susijęs bendradarbiavimas

1. Šalys susitaria, kad bendradarbiavimu šioje srityje skatinamas čiabuvių tautoms ir kitoms Centrinės Amerikos etninėms grupėms skirtų organizacijų kūrimas ir esamų stiprinimas, kartu skatinant skurdo panaikinimo tikslus, tvarų gamtos išteklių valdymą, pagarbą žmogaus teisėms, demokratiją ir kultūrų įvairovę.

2. Šalys ne tik nuosekliai atsižvelgia į čiabuvių tautų padėtį visuose vystomojo bendradarbiavimo lygiuose, bet ir įtraukia ypatingos čiabuvių tautų ir kitų Centrinės Amerikos etninių grupių padėties klausimą į savo formuojamą politiką ir stiprina organizacijų pajėgumus, kad padidintų vystomojo bendradarbiavimo teigiamą poveikį šioms grupėms, kartu laikydamosi nacionalinių ir tarptautinių Šalių įsipareigojimų.

46 straipsnis

Su iškeldintomis tautomis ir demobilizuotais kovotojais susijęs bendradarbiavimas

1. Šalys susitaria bendradarbiauti remdamos iškeldintas tautas ir demobilizuotus kovotojus ir padėti patenkinti jų esminius reikalavimus, kai teikiant humanitarinę pagalbą nepavyksta rasti ilgalaikio sprendimo dėl jų padėties.

2. Bendradarbiavimo veiklą, be visų kitų veiksmų, gali sudaryti:

a) iškeldintų tautų ir demobilizuotų kovotojų savarankiškumo atstatymas ir reintegracija į socialinę ir ekonominę struktūrą;

b) pagalba priimančioms vietos bendruomenėms ir perkėlimo vietovėms, siekiant gerinti iškeldintų tautų ir demobilizuotų kovotojų priėmimą ir integraciją;

c) pagalba žmonėms, kurie savo noru grįžta ir įsikuria savo kilmės šalyse ar trečiosiose šalyse, kai tam yra tinkamos sąlygos;

d) veiksmai, kuriais padedama asmenims atgauti savo turtą ar atkurti nuosavybės teises ir išspręsti su minėtais asmenimis susijusius žmogaus teisių pažeidimo atvejus;

e) su šiomis problemomis susiduriančių šalių institucijų pajėgumų stiprinimas;

f) parama įsitraukimui į politinį, socialinį ir visapusiškai produktyvų gyvenimą, įskaitant, kai įmanoma, paramą kaip susitaikymo proceso dalį.

47 straipsnis

Bendradarbiavimas kovojant su nelegaliais narkotikais ir susijusiais nusikaltimais

1. Remdamosi bendros atsakomybės principu, Šalys susitaria, kad bendradarbiaudamos šioje srityje jos koordinuoja ir stiprina bendras pastangas užkirsti kelią neteisėtų narkotikų gamybai, jų prekybai bei vartojimui ir tai sumažinti. Šalys taip pat susitaria stengtis kovoti su nusikaltimais, susijusiais su šia prekyba, naudodamosi, be kitų būdų, tarptautinėmis organizacijomis ir institucijomis kaip tarpininkėmis. Šalys susitaria, kad, be bendradarbiavimo mechanizmų, šiam tikslui pasiekti taip pat naudojamasi ES ir Lotynų Amerikos bei Karibų jūros regiono šalių kovos su narkotikais koordinavimo ir bendradarbiavimo mechanizmu.

2. Šalys bendradarbiauja šioje srityje, kad visų pirma įgyvendintų:

a) narkotikų vartojimo prevencijos programas, pirmiausia skirtas pažeidžiamoms ir didelės rizikos grupėms;

b) narkomanų mokymo, švietimo, gydymo ir reabilitacijos ir jų reintegracijos į visuomenę projektus;

c) projektus, kuriais skatinamas šios srities teisės aktų derinimas ir veiksmai Centrinėje Amerikoje;

d) bendras mokslinių tyrimų programas;

e) priemones ir bendradarbiavimo veiklą, kuriomis skatinamas alternatyvus vystymasis, pirmiausia skatinant įteisinti smulkių gamintojų pasėlius;

f) priemones, kuriomis būtų kontroliuojama prekyba narkotinių medžiagų prekursoriais ir narkotikų gamybai naudojamais produktais, panašias į tas, kurias priėmė Europos bendrija ir kompetentingos tarptautinės institucijos;

g) priemones, kuriomis būtų sumažinta neteisėtų narkotikų pasiūla, įskaitant mokymus administracinės kontrolės sistemų srityje, siekiant išvengti narkotinių medžiagų prekursorių naudojimo, ir susijusių nusikaltimų kontrolę.

48 straipsnis

Bendradarbiavimas kovojant su pinigų plovimu ir susijusiais nusikaltimais

1. Šalys susitaria bendradarbiauti, siekdamos užkirsti kelią naudojimuisi jų finansų sistemomis plaunant pinigus ir vykdant bet kokią nusikalstamą veiką ir ypač prekybą narkotikais.

2. Šis bendradarbiavimas gali apimti administracinę ir techninę pagalbą, kuria siekiama patobulinti ir įgyvendinti teisės aktus bei užtikrinti veiksmingą tinkamų standartų ir mechanizmų veikimą. Pirmiausia bendradarbiavimu siekiama leisti keistis atitinkama informacija ir priimti tinkamus kovos su pinigų plovimu standartus, panašius į Europos bendrijos ir šioje srityje veikiančių tarptautinių organizacijų, pavyzdžiui, Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF), bei Jungtinių Tautų priimtus standartus. Skatinamas bendradarbiavimas regionų lygiu.

49 straipsnis

Bendradarbiavimas migracijos srityje

1. Šalys dar kartą patvirtina, kaip svarbu bendrai valdyti tarp jų teritorijų vykstančios migracijos srautus. Siekdamos stiprinti tarpusavio bendradarbiavimą, Šalys užmezga visapusišką dialogą visais su migracija susijusiais klausimais, įskaitant neteisėtą migraciją, neteisėtą migrantų gabenimą ir prekybą žmonėmis bei pabėgėlių srautus. Migracijos klausimai turėtų būti įtraukti į migrantų kilmės, tranzito ir kelionės tikslo šalių ekonominio ir socialinio vystymosi nacionalines strategijas.

2. Bendradarbiaujant suvokiama, kad migracija yra ypatingas reiškinys ir kad norint išspręsti su ja susijusius klausimus reikia išanalizuoti ir apsvarstyti skirtingas perspektyvas, kartu laikantis tos srities galiojančių tarptautinių, Bendrijos ir nacionalinės teisės aktų. Bendradarbiaujant didžiausias dėmesys skiriamas:

a) esminėms migracijos priežastims;

b) nacionalinės teisės aktų ir praktikos tarptautinės apsaugos srityje tobulinimui ir įgyvendinimui, kad būtų įvykdytos 1951 m. Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso ir 1967 m. Protokolo bei kitų atitinkamų regioninių ir tarptautinių dokumentų nuostatos ir užtikrinta, kad būtų laikomasi negrąžinimo principo;

c) taisyklėms dėl leidimo įvažiuoti į šalį, į šalį įleistų asmenų teisėms ir statusui, vienodam požiūriui į visus teisėtai šalyje gyvenančius asmenis, kurie nėra tos šalies piliečiai, ir jų integracijos politikai, švietimui ir mokymui, taip pat priemonėms, skirtoms kovai su rasizmu ir ksenofobija bei visoms su migrantų žmogaus teisėmis susijusioms nuostatoms;

d) veiksmingos nelegalios imigracijos ir jos prevencijos politikos parengimui. Didelis dėmesys taip pat skiriamas neteisėtam migrantų gabenimui ir prekybai žmonėmis, įskaitant kovos su kontrabandininkų ir prekiautojų žmonėmis tinklais ir nusikalstamomis organizacijomis būdus ir tokios prekybos aukų apsaugos būdus;

e) neteisėtai šalyje gyvenančių asmenų grąžinimui žmoniškomis ir oriomis sąlygomis ir jų readmisijai, kaip nurodyta šio straipsnio 3 dalyje;

f) vizų sričiai, bendro intereso klausimams;

g) sienų kontrolės sričiai, ypač klausimams, susijusiems su organizavimu, mokymais, geriausia patirtimi ir kitomis šioje srityje taikomomis priemonėmis bei, jei reikia, įrangai, kartu suvokiant galimus dvejopus tokios įrangos panaudojimo būdus.

3. Bendradarbiaudamos nelegalios imigracijos prevencijos ir kontrolės srityje, Šalys taip pat susitaria priimti savo nelegalius migrantus. Tuo tikslu:

- kiekviena Centrinės Amerikos šalis paprašyta, be jokių formalumų priima atgal visus savo piliečius, neteisėtai esančius Europos Sąjungos valstybės narės teritorijoje, suteikia savo piliečiams reikalingus tapatybės dokumentus ir pasirūpina būtinomis administracinėmis priemonėmis šiems tikslams pasiekti;

- kiekviena Europos Sąjungos valstybė narė paprašyta, be jokių formalumų priima atgal visus savo piliečius, neteisėtai esančius Centrinės Amerikos šalies teritorijoje, suteikia savo piliečiams reikalingus tapatybės dokumentus ir pasirūpina būtinomis administracinėmis priemonėmis šiems tikslams pasiekti.

Šalys susitaria, kad paprašytos kuo greičiau sudarys susitarimą, kuriame bus numatyti konkretūs Europos Sąjungos valstybių narių ir Centrinės Amerikos šalių įsipareigojimai dėl readmisijos. Tame susitarime bus sprendžiamas ir kitų šalių piliečių bei asmenų be pilietybės readmisijos klausimas.

Šiame susitarime sąvoka „Šalys“ – tai Europos bendrija, bet kuri jos valstybė narė ir bet kuri Centrinės Amerikos šalis.

50 straipsnis

Bendradarbiavimas kovos su terorizmu srityje

1. Šalys dar kartą patvirtina kovos su terorizmu svarbą ir, atsižvelgdamos į tarptautines konvencijas, atitinkamas JT rezoliucijas ir savo teisės aktus bei kitas nuostatas, susitaria bendradarbiauti teroro aktų prevencijos ir sustabdymo srityje. Visų pirma Šalys bendradarbiauja:

a) visapusiškai įgyvendindamos Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1373 ir kitas atitinkamas JT rezoliucijas, tarptautines konvencijas bei priemones;

b) pagal tarptautinę ir nacionalinę teisę keisdamosi informacija apie teroristų grupes ir jų paramos tinklus;

c) keisdamosi nuomonėmis dėl kovos su terorizmu priemonių ir metodų, įskaitant techninių sričių ir mokymo priemones, ir keisdamosi patirtimi terorizmo prevencijos srityje.

IV antraštinė dalis

BENDROSIOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

51 straipsnis
Ištekliai

1. Siekdamos įgyvendinti šiame susitarime nurodytus bendradarbiavimo tikslus, Šalys pagal savo galimybes ir per savo atitinkamus kanalus pasirūpina reikiamais ištekliais, įskaitant finansinius išteklius. Tam Šalys patvirtina kuo konkretesnę daugiametę programą ir nustato prioritetus, atsižvelgdamos į Centrinės Amerikos šalių poreikius ir išsivystymo lygį.

2. Šalys imasi visų tinkamų priemonių, kad paskatintų ir supaprastintų Europos investicijų banko veiklą Centrinėje Amerikoje, atsižvelgdamos į savo procedūras ir finansavimo kriterijus bei įstatymus ir kitus teisės aktus ir nepažeisdamos savo kompetentingų valdžios institucijų galių.

3. Centrinės Amerikos šalys suteikia priemones ir garantijas Europos bendrijos ekspertams ir atleidžia nuo mokesčių prekes, importuotas vykdant bendradarbiavimo veiksmus, laikydamosi Europos bendrijos ir kiekvienos iš Centrinės Amerikos šalių pasirašytų bendrųjų konvencijų.

52 straipsnis

Institucijų struktūra

1. Šalys susitaria palikti veikti Jungtinį komitetą, įkurtą pagal 1985 m. Centrinės Amerikos ir EB bendradarbiavimo susitarimą ir paliktą veikti pagal 1993 m. pamatinį bendradarbiavimo susitarimą.

2. Jungtinis komitetas yra atsakingas už bendrą šio susitarimo įgyvendinimą. Jis taip pat nagrinėja visus Šalių ekonominiams ryšiams įtakos turinčius klausimus, įskaitant su kiekviena Centrinės Amerikos šalimi atskirai.

3. Jungtinio komiteto posėdžių darbotvarkės sudaromos abipusiu susitarimu. Komitetas nustato nuostatas, susijusias su jo posėdžių dažnumu ir vieta, pirmininkavimu bei kitais galinčiais iškilti klausimais, ir, jei būtina, įsteigia pakomitečius.

4. Įsteigiamas Jungtinis konsultacinis komitetas, kurį sudaro Centrinės Amerikos integracijos sistemos konsultacinio komiteto ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto atstovai, kad padėtų Jungtiniam komitetui skatinti dialogą su ekonominėmis ir socialinėmis pilietinės visuomenės organizacijomis.

5. Šalys ragina Europos Parlamentą ir Centrinės Amerikos Parlamentą (*Parlacen*) pagal šį susitarimą ir atsižvelgus į Šalių Konstitucijas įkurti Tarpparlamentinį komitetą.

53 straipsnis

Šalių sąvokos apibrėžtis

Šiame susitarime „Šalys“ – tai Bendrija, jos valstybės narės arba Bendrija ir jos valstybės narės jų kompetencijai priskiriamose srityse, kaip numatyta Europos bendrijos steigimo sutartyje, ir Gvatemalos, Hondūro, Kosta Rikos, Nikaragvos, Panamos ir Salvadoro respublikos, atsižvelgiant į atitinkamas kompetencijos sritis. Susitarimo nuostatos taip pat taikomos bet kokių valstybės, regionų ar vietos valdžios institucijų veiksmams Šalių teritorijose.

54 straipsnis

Įsigaliojimas

1. Šis susitarimas įsigalioja pirmąją mėnesio, einančio po mėnesio, kurį Šalys praneša viena kitai apie šiam tikslui reikalingų procedūrų užbaigimą, dieną.

2. Pranešimai siunčiami Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui, kuris yra šio susitarimo depozitaras.

3. Šiuo susitarimu nuo jo įsigaliojimo dienos, kaip numatyta 1 dalyje, keičiamas 1993 m. pamatinis bendradarbiavimo susitarimas.

55 straipsnis

Galiojimo trukmė

1. Šis susitarimas galioja neribotą laiką. Todėl, kaip nurodyta šio susitarimo 2 straipsnio 3 dalyje, Šalys atšaukia 2002 m. gegužės 17 d. deklaraciją.

2. Bet kuri Šalis gali raštiškai pranešti kitai Šaliai apie savo ketinimą denonsuoti šį susitarimą. Susitarimas denonsuojamas praėjus šešiems mėnesiams po pranešimo kitai Šaliai.

56 straipsnis

Įsipareigojimų vykdymas

1. Šalys priima bet kokias bendras ar konkrečias priemones, būtinas jų įsipareigojimams pagal šį susitarimą vykdyti, ir užtikrina šiame susitarime nustatytų tikslų laikymąsi.

2. Jeigu viena iš Šalių mano, kad kita Šalis neįvykdė savo įsipareigojimų pagal šį susitarimą, ji gali imtis atitinkamų priemonių. Prieš tai per 30 dienų ji privalo pateikti Jungtiniam komitetui visą informaciją, reikalingą padėčiai nuodugniai įvertinti, kad būtų rastas Šalims priimtinas sprendimas.

   Renkantis šias priemones pirmenybė turi būti teikiama toms priemonėms, dėl kurių būtų mažiausiai sutrikdytas susitarimo veikimas. Apie šias priemones nedelsiant pranešama Jungtiniam komitetui ir, jei kita Šalis to prašo, dėl jų konsultuojamasi Jungtiniame komitete.

3. Nukrypdama nuo šio straipsnio 2 dalies, bet kuri Šalis gali pagal tarptautinę teisę nedelsdama imtis atitinkamų priemonių, jei:

a) šis susitarimas denonsuojamas pažeidžiant bendrąsias tarptautinės teisės taisykles;

b) kita Šalis pažeidžia pagrindinius šio susitarimo elementus, nurodytus 1 straipsnio 1 dalyje.

Kita Šalis gali paprašyti, kad per 15 dienų būtų sušauktas skubus Šalių susitikimas, kurio metu būtų išsamiai įvertinta padėtis ir priimtas abiem Šalims priimtinas sprendimas.

57 straipsnis

Būsimos permainos

1. Šalys, siekdamos praplėsti ir papildyti šio susitarimo taikymo sritį, gali susitarti jį išplėsti, laikydamosi atitinkamų savo įstatymų ir tuo tikslu sudarydamos susitarimus dėl konkrečių sektorių ar veiklos, pasinaudojant šį susitarimą įgyvendinant įgyta patirtimi.

2. Iš anksto neatmetamos jokios bendradarbiavimo galimybės. Šalys gali naudotis Jungtiniu komitetu, kad išnagrinėtų praktines bendradarbiavimo galimybes joms abiem svarbiose srityse.

3. Įgyvendindamos šį susitarimą, abi Šalys gali teikti pasiūlymus, skirtus bendradarbiavimui visose srityse plėsti, atsižvelgdamos į patirtį, įgytą įgyvendinant šį susitarimą.

58 straipsnis

Duomenų apsauga

Šiame susitarime Šalys susitaria laikytis aukšto asmens duomenų ir kitų duomenų tvarkymo apsaugos lygio, atitinkančio aukščiausius tarptautinius standartus.

59 straipsnis

Teritorinis taikymas

Šis susitarimas taikomas teritorijai, kurioje galioja Europos bendrijos steigimo sutartis, laikantis toje Sutartyje nustatytų sąlygų, ir Gvatemalos, Hondūro, Kosta Rikos, Nikaragvos, Panamos ir Salvadoro respublikų teritorijoms.

60 straipsnis

Autentiški tekstai

Šis susitarimas sudarytas dviem egzemplioriais anglų, danų, graikų, ispanų, italų, olandų, portugalų, prancūzų, suomių, švedų ir vokiečių kalbomis. Visi tekstai yra autentiški.

PRIEDAS

ES VIENAŠALĖS DEKLARACIJOS

==========

1. Europos Sąjungos Komisijos ir Tarybos pareiškimas dėl nelegalių migrantų grąžinimo ir readmisijos sąlygos (49 straipsnis)

49 straipsniu niekaip nekeičiamas Europos bendrijos ir jos valstybių narių vidinis kompetencijų pasidalijimas sudarant readmisijos sutartis.

==========

2. Europos Sąjungos Komisijos ir Tarybos pareiškimas dėl Šalių sąvokos apibrėžties sąlygos (53 straipsnis)

Šio susitarimo nuostatoms taikoma Europos bendrijos steigimo sutarties III dalies IV antraštinė dalis įpareigoja Jungtinę Karalystę ir Airiją kaip atskiras Susitariančiąsias Šalis, o ne kaip Europos bendrijos dalį tol, kol Jungtinė Karalystė arba Airija (nelygu atvejis) Centrinei Amerikai praneša, kad yra įpareigota kaip Europos bendrijos dalis pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties pridedamą Protokolą dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos. Ta pati nuostata taikoma Danijai pagal prie šių sutarčių pridėtą Protokolą dėl Danijos pozicijos.

==========